

Agendapunt : 7
Nr. : 2011-03337
Bijlage : 6

Portefeuillehouder : drs. J.J.L.M. Janssen

Onderwerp

Toekomst bestuurlijke organisatie regionale samenwerking

Voorstel AB besluit

Kennismemen bespreken van de stand van zaken m.b.t. de toekomst van de bestuurlijke organisatie van de regionale samenwerking

Aanleiding

Het kabinetsbesluit m.b.t. de toekomst van de bestuurlijke organisatie en de daarover gevoerde overleggen

Toelichting

In de vergadering van het algemeen bestuur op 12 oktober heeft u gevraagd hoe wij uw bestuur en de gemeenteraden willen betrekken bij de discussie over de toekomst van de bestuurlijke organisatie van de regionale samenwerking. De voorzitter heeft toegezegd dat het dagelijks bestuur hierover binnenkort een standpunt zal innemen en dit onderwerp zal agenderen in de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur. Met deze notitie geven wij uitvoering aan deze toezegging. Hierin informeren wij u tevens over hetgeen wij hierover op 18 november jl. hebben besloten.

Aanleiding

Op 24 oktober heeft de minister van BZK de visienota 'Bestuur en bestuurlijke inrichting' aangeboden aan de burgemeesters van Amsterdam, Utrecht en Almere en de commissarissen van de Koningin van de provincies in de Noordvleugel (zie aanbiedingsbrief, bijlage 1). Hierin bouwt hij voort op het voornemen uit het regeerakkoord om per 1 januari 2013 de WGR+ af te schaffen en gelijktijdig een infrastructuurautoriteit voor de noordvleugel van de Randstad in te stellen. Hij verzoekt genoemde steden en provincies om een concreet voorstel te doen over de invulling van de samenwerking en het bijbehorende tijdpad. Onlangs heeft de minister de termijn waarop hij dit voorstel verwacht verlengd van 1 januari naar 1 februari 2012.

Op 24 oktober heeft de minister van BZK genoemde visienota tevens aan de commissarissen van de Koningin van de drie noordvleugelprovincies aangeboden met het verzoek om voor 1 januari 2012 een gezamenlijk stappenplan in te dienen voor samenvoeging van de drie provincies (zie bijlage 2). Mochten de provincies van oordeel zijn dat met andere maatregelen dan een fusie materieel hetzelfde duurzaam effect kan worden bereikt, verzoekt de minister op dezelfde termijn een gezamenlijk voorstel hiertoe in te dienen.

Op 1 november is door de Tweede Kamer een motie aangenomen (*motie Brinkman*), waarin het kabinet wordt gevraagd te stoppen met initiatieven gericht op een fusie van deze drie provincies. De minister van BZK heeft laten weten dat het kabinet de motie van de PVV naast zich neer zal leggen onder verwijzing naar het proces dat nu wordt doorlopen.

Op 2 november heeft de VNG per brief nog eens een dringend beroep gedaan op het kabinet om de middelen voor de Brede Doeluitkering (BDU) verkeer en vervoer ook in de toekomst rechtstreeks beschikbaar te laten blijven voor de grootstedelijke gebieden (zie bijlage 3). Dit na een uitspraak van de minister van I&M dat zij voornemens is om de BDU in zijn geheel naar het Provinciefonds over te hevelen. De VNG stelt dat dit in strijd is met de afspraken in het Bestuursakkoord en dat nooit is afgesproken dat de bevoegdheden zoals die over het lokale openbaar vervoer, worden overgeheveld van de gemeenten naar de provincies.

Op 3 november heeft de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) op verzoek van de Tweede Kamer gereageerd op de kabinetsnota 'Bestuur en bestuurlijke inrichting' (zie bijlage 4). De Raad voor het openbaar bestuur adviseert de Tweede Kamer om 'meer voortvarendheid en regie' van het kabinet te vragen bij bestuurlijke schaalvergroting in de Randstad. Schaalvergroting acht de Raad onvermijdelijk. Nader onderzoek over nut en noodzaak is al genoeg verricht. Wel moet een zorgvuldige discussie met alle betrokkenen worden gevoerd. De Raad doet voorstellen voor een heldere procesaanpak. De Raad vindt dat de nota van het kabinet nu op twee gedachten hinkt. De Raad meent dat noch een autoritaire top-down-aanpak, noch een vrijblijvende bottom-up benadering een reële kans van slagen heeft. Daarom stelt de Raad voor eerst de algemene uitgangspunten en randvoorwaarden te formuleren voor de bestuurlijke (her-)inrichting. Op basis daarvan kunnen vervolgens met alle betrokkenen samenhangende afspraken worden gemaakt over een nieuwe afbakening van taken en bijbehorende schaalgrootte. Zo kan zowel in de Noordvleugel (Noord-Holland, Utrecht en Flevoland) als de Zuidvleugel (Zuid-Holland) van de Randstad meer structuur en draagvlak voor het proces worden gecreëerd. Een staatssecretaris of regeringscommissaris moet voltijds leiding gaan geven aan zo'n proces. Tot slot stelt de Raad dat niet alleen economische en financiële motieven een rol mogen spelen bij de (her-)inrichting van het bestuur. Er is tegelijk aandacht nodig voor politieke hervormingen die burgers dichterbij het bestuur kunnen brengen. Want anders bestaat het risico dat schaalvergroting alleen maar tot meer afstand tussen burgers en de overheid leidt.

Op 10 november heeft een overleg plaatsgevonden tussen de minister van BZK en de drie burgemeesters en drie commissarissen van de Koningin in de Noordvleugel met als doel om de minister te informeren over de voortgang van het door hem ingezette proces. Hij heeft daarin aangegeven dat hij vasthoudt aan de inhoud van zijn brief. Desgevraagd heeft hij ook aangegeven dat hij vasthoudt aan één infrastructuurautoriteit voor de Zuidvleugel en één voor de Noordvleugel met twee kamers. Dit beschouwt hij als maatwerk.

Standpunt dagelijks bestuur

In onze vergadering van 18 november hebben wij, ter wille van een constructieve besluitvorming, besloten om eerst een aantal gezamenlijke uitgangspunten voor het vervolgproces vast te stellen (zie bijlage 5).

Deze uitgangspunten bouwen voort op de hierover reeds eerder door ons bestuur ingenomen standpunten en op de afspraken uit bovengenoemde overleggen. Hierin benadrukken we dat het belang van de regio Utrecht voor ons voorop staat en dat organisatiediscussies wat ons betreft altijd primair vanuit de inhoud moeten worden gevoerd. Hierin benadrukken we ook het belang van de democratische legitimatie.

Op basis van deze uitgangspunten en op basis van de afspraken van de burgemeesters op 2 november hebben wij opdracht gegeven tot het opstellen van een concept-position paper 'Toekomst grootstedelijk gebied Utrecht', bestaande uit:

- a. Een verkenning van de mogelijke gevolgen van de voorgenomen afschaffing van de WGR+ (Wet gemeenschappelijke regelingen plus) per 1 januari 2013, o.a. voor de realisatie van de regionale agenda 2011-2014;
- b. Een verkenning naar kansen en mogelijkheden voor versterking van de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Utrecht en met onze partners in de Noordvleugel, inclusief de provincies;
- c. Conclusies op basis van deze verkenningen, inclusief mogelijke scenario's voor de toekomstige bestuurlijke organisatie.

Op 23 november hebben de wethouders verkeer en vervoer van de drie steden en de portefeuillehouders van de twee stadsregio's in de Noordvleugel hun standpunt over de inrichting van de infrastructuurautoriteit aan de minister van I&M overgebracht. (Zie bijlage 6).

Ter voorbereiding van de behandeling van de visie van BZK in de Tweede Kamer heeft op 23 november een Rondetafelgesprek plaatsgevonden, waarin de voorzitter van het BRU het woord heeft gevoerd namens de drie steden in de noordvleugel.

Aanpak en planning vervolgproces

Op 23 november heeft nog een vergadering van de burgemeesters plaatsgevonden waarin een eerste start is gemaakt met de invulling van het position paper. Voor de uitwerking van deze opdracht is een ambtelijke voorbereidingsgroep ingesteld, aangevuld met medewerkers vanuit gemeenten en BRU op het gebied van verkeer en vervoer, economie, wonen/ruimtelijke ontwikkeling en sociaal maatschappelijke innovatie. De opdracht is om dit concept-position paper uiterlijk eind november op te leveren en hierover presentaties voor te bereiden, o.a. voor een volgend overleg van de burgemeesters op 7 december. Opdracht aan deze voorbereidingsgroep is om deze voorstellen tevens af te stemmen met de provincie. Vervolgens is op 13 december een bespreking met de voltallige colleges van de BRU-gemeenten (incl. Woerden) gepland.

In uw vergadering op 14 december zullen wij u over de laatste ontwikkelingen informeren en zullen wij dit onderwerp ter bespreking met u agenderen.

Ten aanzien van het bovenregionale proces dienen de afspraken die Utrecht hierover maakt met Amsterdam en Almere te worden verbonden met de procesafspraken binnen de regio Utrecht. Dit zal gebeuren onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de voorzitter en de portefeuillehouder bestuur en organisatie.

het dagelijks bestuur van Bestuur Regio Utrecht,

J.W. van Geuns,
secretaris

mr. A. Wolfsen,
voorzitter